

Jacques Offenbach

Jacques Offenbach

Jacques Offenbach, francoski skladatelj in čelist, * 20. junij 1819, Köln, Nemčija

† 4. oktober 1880, Pariz, Francija.

Jacques Offenbach je širšemu občinstvu poznan predvsem kot avtor lahkotnejših operet in trivialne scenske glasbe, pogosto izhajajoč iz banalne pompozosti in kankanovskih plesnih ritmov. Uveljavil je operetno obliko, zato je znan tudi kot *oče operete*. Bil je eden izmed najvplivnejših skladateljev popularne glasbe 19. stoletja. Skupaj je napisal glasbo za več kot 100 glasbenoscenskih del. Najbolj znani sta opereta Lepa Helena in opera Hoffmanove pripovedke.

Življenjepis

Pravo ime tega skladatelja živahnih skladb, ki je osvojil Pariz je **Eberst** ali **Eberschi**. Zelo zgodaj se je začel učiti violino, potem pa violončelo. Ko je družina odpotovala v Francijo, se je vpisal na Pariški glasbeni konservatorij, vendar ni mogel redno obiskovati pouka, ker je dobil mesto violončelista v *orkestru Opera Comiqe*. Na koncertih je igral kot solist, v prostem času pa je uglasbil nekaj La Fontaineovih basni. Potem, ko se je izkazal tudi s tremi skromnimi skladbami, je leta 1847 postal dirigent v *Comedie Francaise*. Leta 1848 je za nekaj časa odšel v Nemčijo. Ko se je vrnil v Francijo, je vodil *orkester Teâtre Francais*.

V tem času je prišla v Parizu v modo romantična in lahka opereta - zabavna zvrst, ki jo je nočno gledališko občinstvo gotovo največ poslušalo. Offenbach se je kot direktor gledališča domislil uglasbiti parodije grških in klasičnih tragedij, ki jih je pokazal Francozom. Začel je ustvarjati kratke opere v enem dejanju, ki so našle svoje mesto v gledališču *Bouffes Parisiens* (katerega lastnik je bil Offenbach sedem let, med leti 1855 in 1861). Njegova privlačna in ironična, pogosto nespoštljiva glasba, je takoj požela uspeh, česar skladatelj ni pričakoval.

Občinstvo kavarn se je sredi stoletja in naslednja leta navduševalo nad ritmom Offenbachovih razposajenih arij predvsem zaradi uvoda z baletnimi figurami npr. slavnega kankana, ki je takoj osvojil gledalce. Ta ples zmešnjave, ki ni bil najbolj spodoben, je okoli leta 1830 vpeljal v pariške nočne lokale Chicard, med mizami in na odru pa so ga izvajale takratne »prijateljice noči«. Kankan je osvajal z burnim crescendom in nazadnje vdrl na oder *pariške Opere* ravno o zaslugi Offenbacha, ki ga je brez sramu vsesplošno navdušenje uvedel v svoje operete.

Offenbach je v Parizu kmalu postal kralj popularne glasbe in v svojem gledališču *Bouffes Parisiens* je uprizoril operete »Ropotija« (1855), »Poroka ob laternah« (1857), »Orfej v podzemlju« (1858). Kot pove že naslov se je ta pevec in igravec na liro, ki je ljubil nesrečno Evridiko, spustil v podzemlje; toda ton besedila in glasbe je več kot nespoštljiv in je v osupljivem nasprotju s prejšnjimi različicami Monterverdija, Lullyja, Glucka, Haydna in Liszta. Leta 1860 je skladatelj dobil francosko državljanstvo in 1861 so ga odlikovali z redom častne religije.

Demistifikacijo grške mitologije je nadaljeval leta 1864 z »Lepo Heleno«, v kateri se je še enkrat lotil velikanske in zabavne parodije o olimpijskih bogovih. Med deskaralizacijo starega mita ter neusmiljeno in preišljeno kritiko tedanje pariške družbe lahko upravičeno vidimo razločen paralelizem. Vse to pa ni preprečilo uspeha 300 predstav »Lepe Helene«, ki jim je ploskala družba sposobna smeje se izpostaviti samokritiki.

Leta 1866 sta sledila »Sinjebradec« in »Pariško življenje«, ki potrjujeta skladateljeve namene in njegov predrzni duh; čeprav ga je občinstvo oboževalo, pa se glasbena kritika ni zmenila zanj.

Offenbach ni več pisal tako pogosto, vendar je leta 1873 prevzel vodstvo gledališča *Galîte*; komaj leto kasneje je doživel polom, bil je zadolžen in oblegali so ga upniki. Tedaj je sprejel povabilo v ZDA; turneja mu ni prinesla velikega uspeha in ni zbudila veliko navdušenja. Toda Offenbachu se je posrečilo vrniti v Pariz z 20.000 dolarji, zato je lahko lažje živel in se soočal z vsakdanjimi težavami, pripravil pa je tudi knjigo z naslovom »Offenbach v Ameriki«: zapiski glasbenikovega potovanja (*Offenbach en Amerique notes d'un musicien en voyage*), izdano v Parizu leta 1877.

Znova je začel pisati operete, obdajala ga je ljubezen družine (žena in štiri hčere). Tako so leta 1878 nastala dela »Madame Favart«, leta 1879 pa »Hči polka« in »Belle Lurette«, ki so jo prvič uprizorili leta 1880, nekaj mesecev po smrti norčavega in nenazadnje srečnega skladatelja. Zapustil je tudi nedokončano opero »Hoffmannove pripovedke«, ki so zaokrožile njegov ugled: dopolnil jih je E. Guiraud in leta 1881 so dosegle velik uspeh.

Gotovo je, da so številne izvedbe kankana, vzete iz njegovih del, veliko prispevale k njegovemu uspehu, enako kot neštete izvedbe »Barkarole«; čeprav se le-ta pojavi v Hoffmanovih pripovedkah, jo je napisal za eno svojih prvih del, »Renske nimfe« iz leta 1864. Ne smemo pozabiti, da gre zasluga za priljubljenost kankana v največji meri risbam Toulouse-Lautreca, na primer slavnemu plakatu iz leta 1896, posvečenemu skupini gospodične Eglantine, njenemu nepopisnemu šuštenju spodnjih kril, nogam v črnih nogavicah in širokim klobukom s »*fin de siecla*«.

Zaključek

O življenjepisu, delih,... tega pisatelja sem se veliko naučil, kajti sem za njega prvič slišal. Njegov življenjepis se mi je zdel zelo zanimiv, poln dogodivščin. Delo seminarja mi je bilo všeč, ker sem opisoval skladatelja, ki je imel zanimivo življenje. Od skladatelja sem se naučil, da je bil najvplivnejši skladatelj 19. stoletja, da je znan kot oče opere in še mnogo stvari.

Viri literature:

http://sl.wikipedia.org/wiki/jacques_offenbach